

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА  
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Проректор з науково-педагогічної роботи  
та соціальних питань і розвитку  
Львівського національного університету  
імені Івана Франка доц. Лозинський М.В.

« \_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20 \_\_ р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ  
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ**

галузь знань **08 «Право»**  
спеціальність **081 «Право»**  
**освітньо-професійна програма ОС Магістр**  
спеціалізація **«Організаційно-правове забезпечення органів публічної влади»**  
*дисципліна вільного вибору студента*  
**юридичний факультет**

Львів – 2018 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Організаційно-правове забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в Україні» для студентів за галуззю знань 08 «Право», спеціальністю 081 «Право» у межах освітньо-професійної програми ОС Магістр, 2018 р. – 14 с.

**Розробник:**

Бедрій Руслан Богданович, доцент кафедри конституційного права, кандидат юридичних наук, доцент

*Робоча програма затверджена на засіданні кафедри конституційного права  
юридичного факультету  
Львівського національного університету імені Івана Франка  
(Протокол від «29» серпня 2018 року № 1)*

**Завідувач кафедри  
конституційного права** \_\_\_\_\_ д.ю.н., проф. П.Ф. Гураль

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2018 року

Схвалено Вченою Радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» у межах освітньо-професійної програми ОС Магістр) Протокол від «\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2018 року № \_\_\_\_

«\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2018 року                      Голова \_\_\_\_\_ д.ю.н. В.М. Бурдін

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 08 «Право»	За вибором студента	
	Спеціальність 081 «Право»	<b>Рік підготовки:</b>	
		1-й	1-й
	Освітньо-професійна програма ОС Магістра	<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин 90		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3		<b>Лекції</b>	
		16 год.	6 год.
		<b>Практичні</b>	
		16 год.	6 год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		58 год.	78 год.
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,8

для заочної форми навчання – 1:6,5

## 2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Мета:** пізнання та осмислення особливостей організаційно-правового забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування та вироблення навичок застосування отриманих знань на практиці

**Завдання:** розгляд та аналіз основних конституційно-правових проблем організації роботи і функціонування органів місцевого самоврядування; визначення шляхів удосконалення правового регулювання діяльності органів місцевого самоврядування.

**Результати навчання.** У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

**знати:** основні категорії, поняття та концептуальні положення, пов'язані з сферою здійснення муніципальної влади, з процесами децентралізації; особливості правового статусу органів місцевого самоврядування: порядок їх формування, систему, структуру, основні функції та повноваження, організацію роботи, відповідальність;

**вміти:** обґрунтовувати роль органів місцевого самоврядування у здійсненні реформи публічної влади та утвердженні демократії на місцях; аргументувати свою точку зору щодо необхідності удосконалення конституційно-правового

забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування в Україні, аналізувати проблемні аспекти, пов'язані з роботою голів, депутатів місцевих рад, муніципальних службовців та прогнозувати основні напрямки розвитку муніципальної влади та інституту місцевого самоврядування в Україні.

### **3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:**

#### **ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ, ОСНОВНІ МОДЕЛІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА МІСЦЯХ**

Характеристика поняття і правової природи місцевого самоврядування та муніципальної публічної влади. Особливості основних теорій (концепцій) та моделей місцевого самоврядування. Тенденції реформування системи місцевого самоврядування в Україні в контексті зарубіжного досвіду.

#### **ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Становлення та розвиток інституту місцевого самоврядування в Україні. Основні принципи місцевого самоврядування. Система органів місцевого самоврядування в Україні, їхня організаційна структура. Форми та організаційно-правові методи діяльності органів місцевого самоврядування. Особливості та тенденції взаємодії місцевого самоврядування з місцевими органами державної виконавчої влади.

#### **ТЕМА 3. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА МІСЦЯХ.**

Правова природа міжнародних стандартів місцевого самоврядування та їхня роль в організації муніципальної публічної влади. Європейська хартія місцевого самоврядування. Всесвітня декларація місцевого самоврядування. Європейська рамкова конвенція про основні принципи транскордонного співробітництва між територіальними громадами або органами влади. Інші міжнародні стандарти організації публічної влади на місцях.

#### **ТЕМА 4. МАТЕРІАЛЬНО-ФІНАНСОВА (ЕКОНОМІЧНА) ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ.**

Поняття, правова природа та зміст комунальної власності. Еволюція інституту комунальної власності в Україні та її роль у діяльності муніципальної влади. Структура та особливості формування місцевих бюджетів, роль держави у фінансовій підтримці місцевого самоврядування. Особливості правової регламентації компетенції органів місцевого самоврядування у сфері місцевого господарства та проблеми їх удосконалення в контексті досвіду зарубіжних країн.

## **ТЕМА 5. ПРОБЛЕМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ МІСЦЕВИХ РАД В УКРАЇНІ**

Правова природа та ознаки місцевих рад як представницьких органів місцевого самоврядування, система та структура місцевих рад. Особливості порядку формування місцевих рад в Україні та удосконалення його правової регламентації. Проблеми оптимізації правового регулювання компетенції місцевих рад різних рівнів, розмежування повноважень між місцевими радами та місцевими державними адміністраціями на районному та обласному рівні. Форми та методи діяльності місцевих рад в Україні. Форми роботи депутатів місцевих рад та проблеми їх удосконалення. Дострокове припинення повноважень депутата місцевої ради.

## **ТЕМА 6. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКИХ, СЕЛИЩНИХ, МІСЬКИХ ГОЛІВ, ГОЛІВ РАЙОННИХ І ОБЛАСНИХ РАД.**

Сільський, селищний, міський голова – головна посадова особа та представник територіальної громади. Особливості правового статусу голів районної, обласної, районної у місті ради. Порядок обрання голів місцевих рад, їх функції та повноваження. Проблемні питання правової регламентації форм звітності сільського, селищного, міського голови перед громадою. Дострокове припинення повноважень голови місцевої ради. Особливості правового статусу голів міст Києва та Севастополя.

## **ТЕМА 7. УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВИХ РАД**

Система виконавчих органів сільських, селищних, міських рад. Порядок формування, склад, повноваження, форми діяльності виконавчих комітетів сільських, селищних, міських, районних у містах рад та проблеми їх удосконалення. Особливості регламентації правового статусу апарату виконавчих комітетів місцевих рад. Відділи, управління, комісії та інші виконавчі органи місцевих рад: порядок утворення, компетенція, форми і методи роботи. Питання оптимізації служби в органах місцевого самоврядування.

## **ТЕМА 8. РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ РЕГЛАМЕНТІВ МІСЦЕВИХ РАД ТА СТАТУТІВ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ.**

Структура регламенту місцевої ради. Особливості регламентного регулювання організації роботи сесії місцевої ради, голови ради, постійних та тимчасових контрольних комісій, депутатів місцевої ради на пленарних

засіданнях, виконавчих органів ради. Структура статуту територіальної громади та його роль в оптимізації роботи органів місцевого самоврядування в Україні. Проблеми удосконалення регламентного та статутного регулювання в Україні.

#### 4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усь ого	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Поняття та сутність, основні моделі організації публічної влади на місцях.	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 2. Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 3. Міжнародні стандарти організації публічної влади на місцях	12	2	2			5	10					10
Тема 4. Матеріально-фінансова (економічна) основа діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	12	2	2			8	10					10
Тема 5. Проблеми оптимізації діяльності місцевих рад в Україні	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 6. Організаційно-правове забезпечення діяльності сільських, селищних, міських голів, голів районних і обласних рад	12	2	2			8	10					10
Тема 7. Удосконалення організації діяльності виконавчих органів місцевих рад	12	2	2			5	8					8
Тема 8. Роль регламентів	12	2	2			8						10

місцевих рад та статутів територіальних громад в правовому регулюванні діяльності органів місцевого самоврядування							10					
Усього годин	90	16	16			58	90	6	6			78

### Лекційний курс (денна - 16 год., заочна – 6 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заоча)
1	Поняття та сутність, основні моделі організації публічної влади на місцях	2	2
2	Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	2	2
3	Міжнародні стандарти організації публічної влади на місцях	2	
4	Матеріально-фінансова (економічна) основа діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	2	
5	Проблеми оптимізації діяльності місцевих рад в Україні	2	
6	Організаційно-правове забезпечення діяльності сільських, селищних, міських голів, голів районних і обласних рад	2	
7	Удосконалення організації діяльності виконавчих органів місцевих рад	2	2
8	Роль регламентів місцевих рад та статутів територіальних громад в правовому регулюванні діяльності органів місцевого самоврядування	2	
9	Разом	16	6

### Практичні заняття (денна - 16 год., заочна – 6 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заоча)
1	Поняття та сутність, основні моделі організації публічної влади на місцях	2	2
2	Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	2	2
3	Міжнародні стандарти організації публічної влади	2	

	на місцях		
4	Матеріально-фінансова (економічна) основа діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	2	
5	Проблеми оптимізації діяльності місцевих рад в Україні	2	
6	Організаційно-правове забезпечення діяльності сільських, селищних, міських голів, голів районних і обласних рад	2	
7	Удосконалення організації діяльності виконавчих органів місцевих рад	2	2
8	Роль регламентів місцевих рад та статутів територіальних громад в правовому регулюванні діяльності органів місцевого самоврядування	2	
9	Разом	16	6

**Самостійна робота (денна - 58 год., заочна – 78 год.)**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заоча)
1	Поняття та сутність, основні моделі організації публічної влади на місцях	8	10
2	Організаційно-правові засади діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	8	10
3	Міжнародні стандарти організації публічної влади на місцях	5	10
4	Матеріально-фінансова (економічна) основа діяльності органів місцевого самоврядування в Україні	8	10
5	Проблеми оптимізації діяльності місцевих рад в Україні	8	10
6	Організаційно-правове забезпечення діяльності сільських, селищних, міських голів, голів районних і обласних рад	8	10
7	Удосконалення організації діяльності виконавчих органів місцевих рад	5	8
8	Роль регламентів місцевих рад та статутів територіальних громад в правовому регулюванні діяльності органів місцевого самоврядування	8	10
9	Разом	58	78



## 5. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Знання та навички студентів, отримані при засвоєнні навчальної дисципліни, оцінюються за рейтинговою системою.

Форми поточного контролю включають: оцінювання виконання домашніх самостійних завдань, есе, письмових та контрольних робіт, виконаних під час практичних занять.

Студент може отримати максимально 50 балів за усні відповіді або виконання тестів чи контрольних робіт на практичних заняттях.

Неготовність до заняття або незадовільна відповідь (розв'язання) задачі також підлягають відповідній оцінці і студенту виставляється «0» балів. Отримані у такому разі «0» балів потребують відпрацювання та оцінка, одержана під час відпрацювання враховуються при визначенні середнього балу поточної успішності.

Формою поточного контролю знань є підготовка студентом есе на задану тему в кінці змістовного модуля. Есе виконується у письмовій формі та підлягає презентуванню і може бути оцінене максимально у 50 балів. Студент, який не підготував есе або презентував його незадовільно зобов'язаний підготувати інше есе.

Формою підсумкового контролю знань та навичок по дисципліні для студентів є залік, який виставляється із урахуванням поточної успішності та оцінки за підготовлене есе

## 6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТУ

поточне тестування та самостійна робота				поточна успішність	модуль	сума
T1	T2	T3	T4	T 1-4	T. 1-5	
						100
				50	50	

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

### Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	<b>A</b>	<i>Відмінно</i>	<i>Відмінно</i>	
81-89	<b>B</b>	<i>Дуже добре</i>	<i>Добре</i>	

71-80	<b>C</b>	<i>Добре</i>	<b>Задовільно</b>	<b>Зараховано</b>
61-70	<b>D</b>	<i>Задовільно</i>		
51-60	<b>E</b>	<i>Достатньо</i>		

**90-100 балів (відмінно)** - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів, судової практики та спеціальної літератури. Прояви уміння застосування набутих знань до конкретних суспільно-економічних ситуацій та здібності аналізу джерел вивчення даного курсу.

**81-89 балів (дуже добре)** - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні предмету.

**71-80 балів (добре)** - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Тобто знав нормативно-правовий акт та судову практику але не знав інформації, що міститься у спеціальній літературі, чи інформації, яка міститься у інших джерелах. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

**61-70 балів (задовільно)** - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

**51-60 балів (достатньо)** - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни.

**0-50 балів (незадовільно)** - виставляється студенту, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Методи проведення поточного контролю під час навчальних занять визначаються кафедрою і здійснюються шляхом усного опитування студентів, проведення контрольних робіт, виконання завдань та вирішення задач із практичних проблем. Проміжний контроль здійснюється шляхом проведення модуля (модульний контроль). Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання шляхом проведення іспиту. Форма проведення заліку – письмова, усна, тестова тощо - затверджується кафедрою.

## 7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141 (зі змінами).
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170 (зі змінами).
3. Закон України «Про місцеві вибори» від 14 липня 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 37 – 38. – Ст. 366 (зі змінами).
4. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 90.
5. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» від 11 липня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 40. – Ст. 290 (зі змінами).
6. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» від 8 вересня 2005 // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 51. – Ст. 548 (зі змінами).
7. Закон України «Про столицю України – місто-герой Київ» від 15 січня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 11. – Ст. 79 (зі змінами).
8. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 07 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 33. – Ст. 175 (зі змінами).
9. Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254 (зі змінами).
10. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» від 9 квітня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 20 – 21. – Ст. 190 (зі змінами).
11. Закон України «Про засади державної регіональної політики» від 5 лютого 2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 13. – Ст. 90.
12. Проект Закону про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади) № 2217а від 01 липня 2015 р. попередньо схвалений Верховною Радою України 31 серпня 2015р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=55812](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55812)
13. Регламент Київської міської ради. Рішення № 351/351 від 12 листопада 2014 р. – [Електронний ресурс]. – / Режим доступу : <http://kmr.gov.ua/uk/content/reglament-kyuivrady>
14. Регламент Одеської міської ради VII скликання. Рішення № 1-VII від 11 листопада 2015 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://omr.gov.ua/ru/acts/council/77409>
15. Регламент Львівської міської ради 7-го скликання. Ухвала № 260 від 17 березня 2016 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://city-adm.lviv.ua/public-information/rehlament-lvivskoi-miskoi-rady>

16. Бальцій, Ю. Районна, обласна рада в системі місцевого самоврядування України / Ю. Бальцій // Юридичний вісник. – 2012. – №2. – С. 37 – 40.
17. Батанов О. В. Муніципальне право України: Підручник / О. В. Батанов ; відп. ред. М. О. Баймуратов. – Х. : Одиссей, 2008. – 528 с.
18. Батанов О. Проблеми конституційної регламентації компетенції місцевого самоврядування в Україні та зарубіжних країнах / О. Батанов // Право України. – 2015. – № 9. – С. 104 – 113.
19. Баймуратов М. Децентралізація та компетенція місцевого самоврядування в Україні / М. Баймуратов // Віче. – 2015. – № 12. – С. 14 – 17.
20. Бедрій Р.Б. До питання про конституційні зміни щодо децентралізації влади в Україні / Р.Б. Бедрій // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія юридична). - №3. – Львів. – 2016. – С. 42-50
21. Бедрій Р.Б. Муніципально-правове забезпечення повноважень органів місцевого самоврядування у сфері господарської діяльності / Р. Бедрій // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – №5. - С. 138-142.
22. Бедрій Р. Б. Комунальна власність в Україні: конституційно-правове забезпечення / Р. Б. Бедрій // Вісник Львівського університету. Серія : Юридична. – 2014. Вип. 60. – С. 163 – 168.
23. Борденюк В. Правовий статус сільського, селищного, міського голови в контексті законодавчих ініціатив / В. Борденюк // Право України. – 2011. – № 3. – С. 193 – 201.
24. Борденюк В. Особливості здійснення місцевого самоврядування в містах Києві та Севастополі у контексті законодавчих ініціатив / В. Борденюк // Вісник Національної Академії Прокуратури України. – 2010. – №3. – С. 5 – 12.
25. Георгієвський Ю. В. Конституційно-правова природа компетенції органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування // Ю. В. Георгієвський. – Часопис Київського університету права. – 2014. – № 2. – С. 70 –74.
26. Гураль П. Ф. Територіальна громада в Україні: історико-правове дослідження: монографія / П. Ф. Гураль. – Львів: ЛьвДУВС, Край, 2008. – 468с.
27. Гураль П. Статут територіальної громади – важливий документ місцевого самоврядування / П. Гураль // Через розвиток самоврядних територіальних громад – до громадянського суспільства. Матеріали міжнародної конференції 7-8 грудня 2001 р. – Львів : Видавництво Сполон, 2002. – С. 42 – 51.
28. Гураль П. Ф. Статут територіальної громади як джерело муніципального права / П. Ф. Гураль // Вісник Львівського університету. Серія юридична. Випуск 36. – 2001. – С. 223 – 228.

29. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирєв, В. О. Величко та ін. ; за ред. С. Г. Серьогіної. – 2-ге вид. переробл. та доповн. – Х. : Право, 2011. – 360 с.
30. Галай В. О., Серєда А. П. Правові аспекти взаємодії місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування / Галай В. О., Серєда А. П. // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. – 2014. – Вип. 26. – С. 143 – 146.
31. Заяць Н. Конституційно-правова відповідальність місцевих представницьких органів в Україні / Н. Заяць // Право України. – 2014. – № 12. – С. 95 – 101.
32. Задорожня Г. В. Постійні комісії представницьких органів місцевого самоврядування: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Задорожня Галина Володимирівна; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К, 2006. – 23 с.
33. Клименова О. Розподіл повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування як пріоритет впровадження адміністративної реформи на регіональному рівні / О. Клименова // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2012. – Вип. 3 (14). – С. 294 – 300.
34. Ковтун І. Б. Діяльність органів місцевого самоврядування на регіональному рівні в Україні: організаційно-правові особливості та шляхи вдосконалення : автореф. дис. канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / Ковтун І. Б. Дніпропетровський регіональний ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президенті України. – Д., 2008. – 20 с.
35. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. ; Нац. акад. прав. наук України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – Х. : Право, 2011. – 1128 с.
36. Лелюк О. Ю. Основи організації і діяльності місцевих рад в Україні : монографія / О. Ю. Лелюк. – Х. : Право, 2008. – 288 с.
37. Любченко П. М. Компетенція суб'єктів місцевого самоврядування : монографія / П. М. Любченко. – Х. : Модель всесвіту, 2011. – 224 с.
38. Любченко П. М. Муніципальне право України: навч. посіб. / П. М. Любченко. – Х. : вид-во ФІНН, 2012. – 496 с.
39. Муніципальне право України : Підручник / В. Ф. Погорілко, О. Ф. Фрицький, М. О. Баймуратов та ін. ; за ред. В. Ф. Погорілка, О. Ф. Фрицького. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
40. Погорілко В. Ф., Баймуратов М. О., Бальцій Ю. Ю. та ін. Муніципальне право України: Підручник / За ред. Баймуратова М. О. – 2-ге вид. доп. – К. : Правова єдність, 2009. – 720 с.

41. Проблеми функціонування місцевих рад та їх виконавчих органів: Монографія / За ред. Ю. М. Тодики. Х. : Право, 2009. – 540 с.
42. Семко С.О. Організаційні форми роботи представницьких органів місцевого самоврядування: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Семко Світлана Олегівна; Національний університет «Юридична Академія України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 2011. – 22 с.
43. Селіванов А. Нові моделі компетенції територіальних органів і нові підходи до виборчої системи / А. Селіванов // Віче. – 2015. – № 16. – С. 21 – 23.
44. Скопненко Ю. Столичне місто як об'єкт управління: порівняльно-правовий аспект / Ю. Скопненко // Віче. – 2014. – № 20. – С. 20 – 24.
45. Таран В. В. Виконавчі органи місцевих рад та їх місце в системі державного управління / В. В. Таран. // Державне будівництво. – 2010. – № 1. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu\\_2010\\_1\\_39](http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2010_1_39)
46. Теліпко В. Е., Панасюк С. А. Науково-практичний коментар закону України про місцеве самоврядування в Україні / Теліпко В. Е., Панасюк С. А. – К. : ЦУЛ, 2011. – 400 с.

## 8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Львівської міської ради - <http://city-adm.lviv.ua/public-information/rehlament-lvivskoi-miskoi-rady>
3. <https://decentralization.gov.ua/areas>